

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ПСИХОДІАГНОСТИКА

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до практичних занять з курсу «Психодіагностика»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 Психологія

ОДЕСА
ОНУ
2024

УДК 159.923:159.9.072(072)
П863

Укладачі:

Н. В. Родіна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри диференціальної та спеціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

О. І. Бабій, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри диференціальної та спеціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

А. С. Фокін, асистент кафедри диференціальної та спеціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рецензенти:

З. О. Кіреєва, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології і психологічного консультування Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

М. К. Кременчуцька, кандидат психологічних наук, професор, професор кафедри диференціальної та спеціальної психології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

*Рекомендовано вченою радою факультету психології та соціальної роботи
ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 6 від 24 квітня 2024 р.*

П863 **Психодіагностика** [Електронний ресурс] : електрон. метод. рек. до практич. занять з курсу «Психодіагностика» для здобув. першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти спец. 053 Психологія / уклад.: Н. В. Родіна, О. І. Бабій, А. С. Фокін. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2024. – 26 с. – 0,6 МБ.

Запропоновані методичні рекомендації спрямовані на реалізацію завдань по вивченню дисципліни «Психодіагностика». Пропонуються рекомендації для оволодіння теоретичним та практичним матеріалом до практичних занять та опанування самостійної роботи. Мета: надати методичну допомогу студентам в організації самостійної учбово-дослідницької та практичної діяльності. Методичні рекомендації містять тематику практичних занять, методичні рекомендації до виконання самостійної роботи і контрольні питання до курсу.

УДК 159.923:159.9.072(072)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	7
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	16
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	17
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	22
ПОЛІТИКА КУРСУ.....	24

ПЕРЕДМОВА

Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Психодіагностика» розроблені на кафедрі диференціальної та спеціальної психології факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова на основі освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно до навчального плану для спеціальності 053 «Психологія». Згідно з навчальним планом «Психодіагностика» є дисципліною обов'язкового циклу і її вивчення здійснюється на 2-му курсі навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Методичні рекомендації покликані забезпечити професійну компетентність майбутніх спеціалістів шляхом оволодіння знаннями з питань змісту основних психологічних понять, сучасних методів пізнання психіки людини, методів дослідження психічних явищ та процесів. У методичних рекомендаціях значне місце відводиться питанням для підготовки до практичних занять, вони спрямовані на підвищення ефективності проведення практичних занять із психодіагностики, поліпшення теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців.

Мета навчальної дисципліни полягає в ознайомленні студентів з діапазоном теоретичних та практичних знань з основних проблем і напрямів розвитку психодіагностики як науки та вивчення її основних методів.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити студентів з методичним апаратом, теоретичними висновками і узагальненнями психодіагностичних досліджень;
- навчити з'ясовувати можливості та обмеження психодіагностики;
- ознайомити з обґрунтуванням, конструюванням і апробацією методик психологічного дослідження;
- сформувати вміння розробляти вимоги до методик як до вимірювального інструментарію;
- ознайомити з правилами проведення обстеження та дослідження феноменів міжособистісної взаємодії в процесі обстеження;
- навчити обробляти та інтерпретувати результати дослідження.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- фундаментальні теоретичні основи психодіагностики;
- основні методи психодіагностичного дослідження;
- загальнопсихологічні фундаментальні проблеми, вирішувані психодіагностикою;

вміти:

- формулювати завдання психодіагностичного дослідження та наводити їх обґрунтування;
- володіти 2-3 методиками з кожного з трьох рівнів дослідження особистості, які застосовуються у роботі практичного психолога.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні основи психодіагностики

Тема 1. Вступ до психодіагностики. Історія становлення психодіагностики. Предмет, об'єкт вивчення психодіагностики. Сфери застосування та можливості сучасної психодіагностики.

Тема 2. Зміст та структура психологічної діагностики. Особливості психодіагностичного процесу. Психологічний діагноз. Професійно-етичні аспекти психодіагностики.

Тема 3. Характеристика психодіагностичного методу. Поняття «метод». Класифікація методів психодіагностики. Поняття неекспериментального, експериментального методів, суб'єктивного, об'єктивного та проєктивного підходів.

Тема 4. Психометричні основи психологічної діагностики. Проблема вимірювання в психодіагностиці. Типи вимірювальних шкал. Номінальне, ординальне, інтервальне вимірювання та вимірювання відношень. Валідність, надійність, стандартизованість діагностичної методики.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти психодіагностики

Тема 5. Об'єктивний підхід у психодіагностиці. Загальна характеристика тестових методик. Психологічні тести та особливості їх використання.

Тема 6. Психодіагностика інтелекту. Аналіз проблеми інтелекту в психології. Види тестів інтелекту. Невербальні тести інтелекту. Тест Дж. Равена. Батарейні тестів інтелекту. Тест Д. Векслера. Тест Амтхауера. Тест Гілфорда. Діагностика пізнавальних здібностей як складових інтелекту.

Тема 7. Застосування математико-статистичних методів аналізу у психодіагностичному дослідженні. Групування, табулювання та ранжування даних. Міри центральної тенденції. Розрахунок дисперсії. Коефіцієнти кореляції.

Тема 8. Суб'єктивний підхід у психодіагностиці. Загальна характеристика опитувальників, методик суб'єктивного шкалювання та самооцінки. Проблема соціальної бажаності відповідей. Особистісні опитувальники. 16-PF Р. Кеттелла. MMPI. Опитувальник Шмішека-Мюллера.

Тема 9. Проективний підхід у психодіагностиці. Загальна характеристика проективних методів. Теоретичні обґрунтування проективного підходу до діагностики особистості. Методики «Моя сім'я», «Дім-Дерево-Людина», «Неіснуюча тварина». Тест М. Люшера. Тест Л. Сонді. Тест Г. Роршаха. ТАТ.

Тема 10. Теоретичний аналіз організаційних та емпіричних методів: особливості підготовки та проведення. Сутність і види спостереження. Послідовність здійснення наукового спостереження. Інтерв'ю та анкетування як різновиди опитувальних методів. Види запитань. Експертне оцінювання у психологічному дослідженні. Контент-аналіз у психодіагностиці.

Тема 11. Психодіагностика міжособистісних відношень. Класифікація малих соціальних груп. Визначення групових індексів. Рівень благополуччя стосунків. Визначення референтометричної структури класу. Методика У. Шутца.

Тема 12. Візуальна діагностика розумових здібностей та моральних якостей. Канали отримання невербальної інформації. Аудіовізуальні ознаки підвищення емоцій: типові прояви. Аудіовізуальні маркери позитивних та негативних емоційних станів та моральних якостей. Профайлінг.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Загальні основи психодіагностики

Тема 1. Вступ до психодіагностики

Питання для обговорення

1. Історія становлення психодіагностики.
2. Сфери застосування та можливості сучасної психодіагностики.

Практичне завдання

Участь у психодіагностичному дослідженні, розробка Google Форми.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: ознайомлення з історією становлення психодіагностики; вивчити предмет та об'єкт психодіагностики; засвоїти сфери застосування психодіагностики.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань)

1. Поняття про загальну професійну освіту психолога діагноста.
2. Особистісні якості психолога, необхідні для роботи з людьми.
3. Робота психолога і клієнта (консультування, психотерапія).

Рекомендована література: 1, 3, 6.

Тема 2: Зміст та структура психологічної діагностики

Питання для обговорення

1. Особливості психодіагностичного процесу.
2. Психологічний діагноз.

Практичне завдання

Ознайомитися с висновком за результатами дослідження та підготуватись до проведення емпіричного дослідження.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: особливості

психодіагностичного процесу; відмінності між медичним та психологічним діагнозом; професійно-етичні аспекти психодіагностики.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань)

1. Роль психологічного дослідження при лікувально-трудої експертизі.
2. Співвідношення психологічного статусу з професіограмою і психологічними вимогами тієї або іншої професії.
3. Задачі психологічного обстеження в умовах військово-медичної експертизи.

Рекомендована література: 6, 7, 9, 10.

Тема 3: Характеристика психодіагностичного методу

Питання для обговорення

1. Поняття «метод».
2. Класифікація методів психодіагностики. Види анкетування.

Практичне завдання

Провести збір даних про досліджуваного за допомогою методики Анамнез. *Методика Анамнез збирають із розповіді самого хворого або осіб, що оточують його (гетероанамнез — лат. heteroanamnesis), а також під час вивчення документації. Родичів і близьких опитують, збираючи анамнез малолітніх пацієнтів, людей у тяжкому чи непритомному стані, психічно хворих, глухонімих.*

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: визначення поняття «метод»; класифікацію методів психодіагностики; визначення поняття неекспериментального, експериментального методів, суб'єктивного, об'єктивного та проєктивного підходів.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань)

1. Проведення судово-психіатричної, психолого-психіатричної і психологічної експертизи.
2. Психолого-педагогічна експертиза з метою прогнозу розвитку дитини і рекомендації форм навчання і корекції психіки.
3. Специфічна роль психолога в рішенні експертних задач.

Рекомендована література: 1, 6, 8.

Тема 4. Психометричні основи психологічної діагностики

Питання для обговорення

1. Проблема вимірювання в психодіагностиці.
2. Типи вимірювальних шкал. Номінальне, ординальне, інтервальне вимірювання та вимірювання відношень.

Практичне завдання

Підготувати презентації на теми:

- Описові статистики.
- Способи представлення статистичних даних.
- Аналіз зв'язку між змінними.
- Загальне поняття про зв'язок. Статистичний та функціональний зв'язок.
- Факторний аналіз.
- Багатомірне шкалювання.
- Кластерний аналіз.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на проблему вимірювання в психодіагностиці; знати типи вимірювальних шкал; розуміти номінальне, ординальне, інтервальне вимірювання та вимірювання відношень; знати вимоги до психодіагностичних методик: валідність, надійність, стандартизованість діагностичної методики.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань)

1. Змінні та їх вимірювання. Вимірювальні шкали.
2. Поняття про залежність між змінними. Залежні та незалежні змінні.
3. Основні символи змінних та операцій. Поняття масиву даних.

Рекомендована література: 4, 6,11.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти психодіагностики

Тема 5: Об'єктивний підхід у психодіагностиці

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика тестових методик.
2. Психологічні тести та особливості їх використання. Мануал методики.

Практичне завдання

Пройти дослідження за допомогою методики “ЧИСЛОВІ РЯДИ”.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання як загальна характеристика тестових методик; особливості використання психологічних тестів; процедура проведення тестування.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань)

1. Принципи побудови діагностичних досліджень.
2. Методи побудови психодіагностичного дослідження, анамнез, складання висновку, аналіз і інтерпретація результатів.
3. Основні задачі психодіагностичного дослідження – встановлення власних психологічних характеристик.

Рекомендована література: 2, 3, 5, 8, 12.

Тема 6: Психодіагностика інтелекту

Питання для обговорення

1. Види тестів інтелекту.
2. Батареї тестів інтелекту.

Практичне завдання

Підготувати презентації на теми по наступним методикам:

- Методики дослідження логічних операцій. Прості і складні аналогії.
- Порівняння понять.
- Співвідношення прислів'їв, метафор і фраз.
- Заповнення пропущених в тексті слів.
- Пояснення сюжетних картин.
- Тест прогресивних матриць Дж. Равена. Загальна характеристика.
- Тест Векслера (дитячий, дорослий). Загальна характеристика. Принципи стандартизації. Вербальні субтести. Невербальні субтести.
- Тест Амтхауера. Загальна характеристика.
- Тест Гілфорда. Загальна характеристика.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: аналіз проблеми інтелекту в психології; розуміння існуючих тестів інтелекту; субтести в тестах інтелекту та їх використання; невербальні тести інтелекту.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань)

1. Тест Дж. Равена.
2. Тест Д. Векслера.
3. Тест Амтхауера.
4. Тест Гілфорда.

Рекомендована література: 2, 3,5, 6.

Тема 7: Застосування математико-статистичних методів аналізу у психодіагностичному дослідженні

Питання для обговорення

1. Групування, табулювання та ранжування даних.
2. Міри центральної тенденції.

Практичне завдання

Підготувати презентації на теми інструментів для статистики:

- Stat Soft (STATISTICA).
- Microsoft Excel.
- SAS (Statistical Analysis Software) .
- SPSS (IBM).
- AMOS.
- Програма R.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: специфіка застосування математико-статистичних методів аналізу у психодіагностичному дослідженні; розуміння групування, табулювання та ранжування даних; міри центральної тенденції; розрахунок дисперсії; коефіцієнти кореляції.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань)

1. Мода. Медіана та її обчислення.
2. Середнє арифметичне: обчислення та властивості.
3. Інтерпретація мір центральної тенденції.
4. Дисперсія: обчислення та властивості.
5. Аналіз зв'язку між змінними, коефіцієнти кореляції.

Рекомендована література: 4, 9, 10, 11.

Тема 8. Суб'єктивний підхід у психодіагностиці

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика опитувальників, методик суб'єктивного шкалювання та самооцінки.
2. Проблема соціальної бажаності відповідей.

Практичне завдання

Пройти дослідження за допомогою особистісного Опитувальника Шмішека-Мюллера.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: загальна характеристика опитувальників; методики суб'єктивного шкалювання та самооцінки; проблема соціальної бажаності відповідей; особистісні опитувальники.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань)

1. 16-PF Р. Кеттелла.
2. MMPI.
3. Опитувальник Шмішека-Мюллера.
4. Анкета негативного дитячого досвіду (АСЕ).
5. Опитувальник стресових реакцій (ОСР).

Рекомендована література: 5, 6, 7, 10, 11.

Тема 9: Проективний підхід у психодіагностиці

Питання для обговорення

1. Загальна характеристика проективних методів.
2. Особливості проективних методик.

Практичне завдання

Пройти дослідження за допомогою проективної методики «Неіснуюча тварина» або на власний вибір із наступних: методика «Моя сім'я»; методика «Дім-Дерево-Людина»; тест М. Люшера; тест Л. Сонді; тест Г. Роршаха; ТАТ.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: загальна характеристика проективних методів; теоретичні обґрунтування проективного підходу до діагностики особистості; особливості проективних методик.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань).

1. Методика «Моя сім'я».
2. Методика «Дім-Дерево-Людина».
3. Методика «Неіснуюча тварина».
4. Тест М. Люшера.
5. Тест Л. Сонді.
6. Тест Г. Роршаха.
7. ТАТ.

Рекомендована література: 1, 3, 5, 6, 8.

**Тема 10. Теоретичний аналіз організаційних та емпіричних методів:
особливості підготовки та проведення**

Питання для обговорення

1. Сутність і види спостереження.
2. Послідовність здійснення наукового спостереження.

Практичне завдання

Інтерв'ю та анкетування як різновиди опитувальних методів.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: сутність і види спостереження; послідовність здійснення наукового спостереження; проведення інтерв'ю та анкетування; види запитань в психологічному дослідженні; проведення контент-аналізу у психодіагностиці.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань)

1. Види запитань в анкеті, приклади розроблених анкет.
2. Експертне оцінювання у психологічному дослідженні.
3. Контент-аналіз у психодіагностиці.

Рекомендована література: 1, 3, 5, 7, 9.

Тема 11: Психодіагностика міжособистісних відношень

Питання для обговорення

1. Класифікація малих соціальних груп.
2. Визначення типу ставлення до оточення.

Практичне завдання

Пройти дослідження за допомогою методики міжособистісних взаємин Т. Лірі.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: класифікація малих соціальних груп; визначення групових індексів; рівень благополуччя стосунків.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань)

1. Методика У. Шутца.
2. Методика Р. Жіля.
3. Діагностика міжособистісних відносин Т. Лірі.
4. Методика К. Томаса для оцінки способів реагування у міжособистісному конфлікті.

Рекомендована література: 1, 3, 5, 7, 9.

Тема 12: Візуальна діагностика здібностей та моральних якостей особистості

Питання для обговорення

1. Канали отримання невербальної інформації.
2. Аудіовізуальні ознаки підвищення емоцій: типові прояви.

Практичне завдання

Описати маркери позитивних та негативних емоційних станів та моральних якостей.

Методичні рекомендації до вивчення теми

Особливу увагу рекомендується звернути на такі питання: розуміти

канали отримання невербальної інформації; аудіовізуальні ознаки підвищення емоцій: типові прояви; аудіовізуальні маркери позитивних та негативних емоційних станів та моральних якостей.

Завдання для самостійної роботи (підготовка рефератів, презентацій, виконання практичних завдань)

1. Профайлінг.
2. Патопсихологічний аналіз особистості.
3. Види емоцій та їх візуальна діагностика.

Рекомендована література: 1, 3, 6, 8.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання під час практичних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Відмінно (4 бали за теми 1-4; 5 балів за теми 5-12)	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, залучає до підготовки як основну, так і додаткову літературу (монографії, періодичні видання, першоджерела, тощо)І
Добре (3 бали за тему)	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, послуговується науковою термінологією, залучає основну і додаткову літературу. За зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання, але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
Задовільно (2 бали за тему)	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих

	положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки
Незадовільно з можливістю відпрацювання (1 бал за тему)	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максим к-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Презентація	3	Відповідність змісту доповіді студента та/або оригінальність візуального представлення відповідному навчальному матеріалу
Реферат	3	Здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела
Практичне завдання	5	Самостійність та змістовність виконання практичного завдання. Його відповідність поставленим цілям

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Вступ до психодіагностики.
2. Історія становлення психодіагностики.
3. Предмет, об'єкт вивчення психодіагностики.
4. Поняття предмет та структура сучасної психодіагностики.
5. Психодіагностика та суміжні напрямки досліджень.
6. Сфери застосування та можливості сучасної психодіагностики.
7. Зміст та структура психологічної діагностики.
8. Особливості психодіагностичного процесу.
9. Поняття психологічного діагнозу.
10. Професійно важливі якості психологів.

11. Професійно-етичні аспекти психодіагностики.
12. Умови ефективності психодіагностики.
13. Етапи проведення психодіагностичного обстеження.
14. Розробка рекомендацій за результатами психодіагностичного обстеження.
15. Клінічний і психологічний діагнози.
16. Характеристика психодіагностичного методу.
17. Поняття «метод» у психодіагностиці.
18. Класифікація методів психодіагностики.
19. Поняття неекспериментального, експериментального методів.
20. Поняття суб'єктивного, об'єктивного та проєктивного підходів.
21. Психометричні основи психологічної психодіагностики.
22. Валідність, надійність, стандартизованість діагностичної методики.
23. Проблема вимірювання в психодіагностиці.
24. Типи вимірювальних шкал.
25. Об'єктивний підхід у психодіагностиці.
26. Загальна характеристика тестових методик.
27. Психологічні тести та особливості їх використання.
28. Процедура проведення тестування.
29. Складові частини тесту та вимоги до них.
30. Нормативні вимоги до посібника із застосування тесту.
31. Інструкція для випробуваних і правила її формулювання.
32. Стимульний матеріал тесту й вимоги до нього.
33. Вимоги до бланків обстеження.
34. Ключі для оцінки результатів тесту і нормативні вимоги до них.
35. Психодіагностика інтелекту.
36. Аналіз проблеми інтелекту в психології.
37. Види тестів інтелекту.
38. Невербальні тести інтелекту.
39. Тест Прогресивні матриці Дж. Равена.
40. Тест Д. Векслера.

41. Тест структури інтелекту Амтхауера.
42. Тест Соціального інтелекту Дж. Гілфорда.
43. Суб'єктивний підхід у психодіагностиці.
44. Загальна характеристика опитувальників.
45. Проблема достовірності особистісних опитувальників. Фактори, що детермінують відповіді на питання.
46. Загальна характеристика особистісних опитувальників: Опитувальник Шмішека-Мюллера. 16-PF Р. Кеттелла. MMPI.
47. Проективний підхід у психодіагностиці.
48. Проблема реалізації проективного підходу в психодіагностиці.
49. Загальна характеристика проективних методів.
50. Теоретичне обґрунтування проективного підходу до діагностики особистості.
51. Методики «Моя сім'я», «Дім-Дерево-Людина», «Неіснуюча тварина».
52. Тест М.Люшера. Тест Л. Сонді. Тест Г. Роршаха. ТАТ.
53. Психодіагностика міжособистісних відношень.
54. Методики для діагностики особливостей сімейних відносин.
55. Діагностика міжособистісних відносин Т. Лірі.
56. Методика К. Томаса для оцінки способів реагування у міжособистісному конфлікті.
57. Соціометрія.
58. Міжособистісні стосунки в подружніх парах (тест У. Шутца).
59. Візуальна психодіагностика.
60. Профайлінг.
61. Проективна методика «Неіснуюча тварина». Загальний підхід до інтерпретації малюнка. Наведіть декілька прикладів.
62. Проективна методика «Будинок -Дерево-Людина». Загальний підхід до інтерпретації малюнка. Наведіть декілька прикладів.

63. Проективна методика «Будинок-Дерево-Людина». Інтерпретація ознак зображення будинку: дах, труба і дим, двері, стіни, вікна, доповнення до малюнка дому.
64. Проективна методика «Будинок-Дерево-Людина». Інтерпретація ознак зображення дерева: перспектива, розміри і нахил, стовбур, коріння і кора, корона дерева: гілки і листя, сонце і вітер.
65. Проективна методика «Будинок-Дерево-Людина». Інтерпретація ознак зображення людини: руки, голова, тулуб, плечі, обличчя, ноги і рух, поза, акценти.
66. Наведіть приклад малюнка за методикою «Моя сім'я». Проінтерпретуйте малюнок за загальними критеріями. Визначте напрямки консультативної роботи.
67. Проективна методика «Моя сім'я». Загальний підхід до інтерпретації малюнка. Наведіть декілька прикладів.
68. Проективна методика «Моя сім'я». Присутні і негативні знаки на малюнку, на які слід звернути увагу оскільки вони можуть свідчити про певні проблеми.
69. Проективна методика «Моя сім'я». Назвіть додаткові деталі малюнка які говорять на користь дитини.
70. Проективна методика «Моя сім'я». Назвіть за якими пунктами слід оцінювати малюнок дитини.
71. Наведіть приклад профілю структури інтелекту особистості за тестом Р. Амтхауера. Проінтерпретуйте результати окремих субтестів. Визначте напрямки корекційної роботи.
72. Наведіть приклад профілю особистості (за методикою Шмішека-Мюллера). Дайте психологічну характеристику досліджуваного. Визначте напрямки консультативної роботи.
73. Наведіть приклад профілю особистості (за результатами дослідження за особистісним опитувальником Р. Кеттела). Дайте психологічну характеристику досліджуваного. Визначте напрямки консультативної роботи.

74. На основі опитувальника Шмішека-Мюллера проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow\text{Эм}+\uparrow\text{П}+\uparrow\text{Г}$.
75. На основі опитувальника Шмішека-Мюллера проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow\text{П}+\uparrow\text{В}$; $\downarrow\text{П}+\uparrow\text{В}$.
76. На основі опитувальника Шмішека-Мюллера проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow\text{Г}+\uparrow\text{Д}+\uparrow\text{В}$.
77. На основі опитувальника Шмішека-Мюллера проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow\text{З}+\uparrow\text{Д}$; $\uparrow\text{З}+\downarrow\text{Д}$.
78. На основі опитувальника Шмішека-Мюллера проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow\text{З}+\uparrow\text{В}$; $\downarrow\text{З}+\downarrow\text{В}$.
79. На основі опитувальника Шмішека-Мюллера проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow\text{Г}+\uparrow\text{З}+\downarrow\text{П}$.
80. На основі опитувальника Шмішека-Мюллера проінтерпретуйте поєднання шкал $\downarrow\text{Г}+\uparrow\text{З}+\uparrow\text{П}$.
81. Тест структури інтелекту Р. Амтхауера. Опис першого субтеста. «ДП» (доповнення пропозицій). Наведіть приклад завдання.
82. Тест структури інтелекту Р. Амтхауера. Опис другого субтеста «ВС» (виключення слова). Наведіть приклад завдання.
83. Тест структури інтелекту Р. Амтхауера. Опис третього субтеста «АН» (аналогії). Наведіть приклад завдання.
84. Тест структури інтелекту Р. Амтхауера. Опис четвертого субтеста «УЗ» (узагальнення). Наведіть приклад завдання.
85. На основі опитувальника «16-факторного особистісного опитувальника Кеттела» проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow\text{А}+\uparrow\text{Н}$; $\downarrow\text{А}+\text{Н}\downarrow$ $\uparrow\text{А}\downarrow\text{Н}$ $\downarrow\text{А}\uparrow\text{Н}$.
86. На основі опитувальника «16-факторного особистісного опитувальника Кеттела» проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow\text{N}+\uparrow\text{L}$; $\downarrow\text{N}+\downarrow\text{L}$; $\uparrow\text{N}\downarrow\text{L}$; $\downarrow\text{N}\uparrow\text{L}$.
87. На основі опитувальника «16-факторного особистісного опитувальника Кеттела» проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow\text{E}+\uparrow\text{Q2}$; $\downarrow\text{E}+\downarrow\text{Q2}$; $\uparrow\text{E}\downarrow\text{Q2}$; $\downarrow\text{E}\uparrow\text{Q2}$.

88. На основі опитувальника «16-факторного особистісного опитувальника Кеттела» проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow V+\uparrow M$; $\downarrow V+\downarrow M$; $\uparrow V\downarrow M$; $\downarrow V\uparrow M$.
89. На основі опитувальника «16-факторного особистісного опитувальника Кеттела» проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow N+\uparrow Q1$; $\downarrow N+\downarrow Q1$; $\uparrow N\downarrow Q1$; $\downarrow N\uparrow Q1$.
90. На основі опитувальника «16-факторного особистісного опитувальника Кеттела» проінтерпретуйте поєднання шкал $\uparrow I+\uparrow C$; $\downarrow I+\downarrow C$; $\uparrow I\downarrow C$; $\downarrow I\uparrow C$.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Белей М. Д., Тодорів Л. Д. Основи діагностичної психології. Івано-Франківськ, 2008. – 295 с.
2. Волошина В. В., Волинська Л. В. Загальна психологія: Практикум: Нач. посіб. К.: Каравела, 2010.
3. Галян І. М. Психодіагностика / І. М. Галян. – Київ, 2009. – 463 с.
4. Климчук В. О. Математичні методи у психології. Навчальний посібник для студентів психологічних спеціальностей. — К.: ОсвітаУкраїни. — 2009. — 288 с.
5. Лемак М. В., Петрище В. Ю. Психологу для роботи: Психодіагностичні методики. Ужгород: Видавництво О.Гаркуші, 2012. 616 с.
6. Матейко Н. М. Основи психодіагностики: інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. – 80 с.
7. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики. К., «Слово». 2009. – 464 с.
8. Психодіагностика / за ред. Корольчука М. С., Осьодло В. І. – Київ: Ельга, 2004. – 399 с.
9. Родіна Н. В., Бірон Б. В., Уханова А. І, Семенюк Н. С., Кернас А. В. Створення шкали для оцінки міжрольових конфліктів у медичних

- працівників офтальмологічного профілю Стаття у Scopus. Офтальмологіческий журнал. - № 2 (493), 2020. – С. 79–86.
10. Цехмістер Я. В., Данилюк І. В., Родіна Н. В., Бірон Б. В., Семенюк Н. С. Створення опитувальника стресових реакцій для оцінки медичних працівників офтальмологічного профілю. Стаття у Scopus. Офтальмологіческий журнал. - № 1 (486), 2019. – С. 39–45.
11. Власова О. В, Родіна Н. В., Целікова Ю. О., Ворнікова Л. К., Тихоненко Ю. О. Модифікація, стандартизація та адаптація анкети негативного дитячого досвіду (ACE) Стаття у Scopus. Офтальмологічний журнал. - № 1, 2022. – С. 63–72. <http://www.ozhurnal.com/uk/archive/2022/1>

Додаткова

1. Бабій О. І. Психологічні особливості осіб із вираженими показниками особистісної безпеки/небезпеки. Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. Психологія. Том 21. Випуск 3 (41). 2016. С. 8–14.
2. Власова О. І., Подшивалкіна В. І., Родіна Н. В., Мілютіна К. Л., Львовочкіна А. М. Особливості соціально-психологічної адаптації підлітків з вадами зору. Стаття у Scopus. Офтальмологічний журнал. - № 5 (490), 2019. – Р. 30–36.
3. Родіна Н. В., Доценко О. Ю., Кернас А. В., Перевязко Л. П., Ворнікова Л. К. Створення шкали для оцінки копінг-поведінки у ситуаціях небезпеки. Стаття у Scopus. Офтальмологічний журнал. – № 3, 2022.
4. Родіна Н. В. Системні дослідження психіки особистості: досвід наукової школи "системне моделювання психологічних феноменів". Стаття у фаховому виданні. Психологія та соціальна робота - Вип. 2 (52), 2020 – С. 125–144.
5. Родіна Н. В. Копінг-поведінка особистості у ситуаціях невизначеності та ризику. Фахове видання. Габітус. – № 23, 2021 – С. 69–82.
6. Родіна Н. В., Фокін А. С. Вплив базисних переконань особистості на відчуття безпеки та копінг поведінку. Габітус. - № 29, 2021 – С. 88–97.

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова
<http://lib.onu.edu.ua/periodicheskie-izdaniya-onu-arhiv/>
2. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. Режим доступу: <http://psylib.kiev.ua/>
3. Бібліотека Київського національного університету імені Тараса Шевченка представляє наукову фахову онлайн-бібліотеку, зокрема понад 20 повнотекстових електронних версій видань з психології. Режим доступу <http://www.socd.univ.kiev.ua/>
4. Українська електронна бібліотека підручників. Режим доступу <http://pidruchniki.com.ua/>
5. ОНБ імені М. Горького <http://www.odnb.odessa.ua->
6. Електронна бібліотека. Режим доступу <http://www.info-library.com.ua/>
7. Родіна Наталія Володимирівна
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=aqcXMWcAAAAJ&hl=ru>

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів).

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути

виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

Політика щодо відвідування та запізнень

Відвідування практичних занять є обов'язковим компонентом оцінювання, що передбачає нарахування балів. За об'єктивних причин (напр., воєнний стан, епідемії, хвороба здобувача, стажування за академічною мобільністю та ін.) навчання може відбуватись дистанційно в он-лайн формі за графіком, погодженим із викладачем.

Мобільні пристрої

Дозволяється використання мобільних пристроїв на практичних заняттях за необхідності групової роботи у спеціальних Додатках.

Поведінка в аудиторії

Всі здобувачі беруть активну участь у всіх заняттях: опитуваннях, дискусіях під час практичних занять. Виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми.

Всі здобувачі повинні дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах партнерських стосунків, взаємоповаги, взаємопідтримки та взаємодопомоги.

Навчальне видання

ПСИХОДІАГНОСТИКА

ЕЛЕКТРОННІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять з курсу «Психодіагностика»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 053 Психологія

Електронне практичне видання

Укладачі:

Родіна Наталія Володимирівна

Бабій Олександр Іванович

Фокін Артем Сергійович

В авторській редакції

Затвердж. авт. 27.08.2024. Шрифт Times New Roman.
Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним забезпеченням
для читання файлів формату PDF.
Обсяг 0,6 МБ. Зам. № 2853.

Видавець і виготовлювач
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4215 від 22.11.2011 р.
65082, м. Одеса, вул. Університетська, 12, Україна
Тел.: (048) 723 28 39, e-mail: druk@onu.edu.ua